

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Zatwierdzam:

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

**Program na rzecz zatrudnienia socjalnego
na lata 2023–2025**

Warszawa, 2024 r.

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	4
II.	PODSTAWA PRAWNA FINANSOWANIA PROGRAMU	5
III.	GŁÓWNY CEL PROGRAMU	6
IV.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU	6
	Priorytet 1. Usługi reintegracyjne.	6
	Priorytet 2. Ścieżki reintegracji.	9
	Priorytet 3. Wzmocnienie instytucjonalne podmiotów zatrudnienia socjalnego.	12
V.	ZAKŁADANE REZULTATY	13
VI.	WSKAŹNIKI.....	13
VII.	REALIZATORZY PROGRAMU	14
VIII.	TRYB REALIZACJI PROGRAMU	15
IX.	FINANSOWANIE.....	17
X.	OBOWIĄZKI INFORMACYJNE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ, KONTROLA.....	19

Wykaz skrótów i pojęć

Skrót	Rozwinięcie	Krótką definicja
CIS	Centrum integracji społecznej	Jednostka, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241).
KIS	Klub integracji społecznej	Jednostka, o której mowa w art. 18 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
Minister	Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	
Ministerstwo	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej	Podmiot, który uzyskał akredytację podstawie art. 36 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1287, z późn. zm.). Lista akredytowanych OWES dostępna jest na stronie ekonomiaspoleczna.gov.pl.
PES	Podmioty ekonomii społecznej	Podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 5 sierpnia o ekonomii społecznej.
PZS	Podmioty zatrudnienia socjalnego	Łącznie KIS i CIS.

I. WPROWADZENIE

Zatrudnienie socjalne to jeden z istotnych instrumentów aktywnej polityki społecznej, realizujący cele w zakresie włączenia społecznego i polityki rynku pracy. Pojęcie zatrudnienia socjalnego zdefiniowane zostało w art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Obejmuje ono działania realizowane przez podmioty zatrudnienia socjalnego (tj. CIS i KIS) na rzecz osób wykluczonych społecznie, a także zatrudnienie wspierane. PZS stanowią istotną część sektora ekonomii społecznej. Związek ten wyraźnie wybrzmiewa w kluczowych dokumentach strategicznych i programowych określających politykę publiczną państwa, takich jak *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*¹⁾, w której wprost wskazano na potrzebę wsparcia grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienia spójności działań na rzecz integracji społecznej. Szczegółowy opis kierunków rozwoju zatrudnienia socjalnego ujęty został w *Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej*²⁾. Problematyce tej poświęcony został przede wszystkim Priorytet I „Wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych” w Obszarze II „Solidarny rynek pracy”, w którym wskazuje się m.in. na konieczności podnoszenia poziomu usług reintegracyjnych, czy też potrzebę budowania ścieżek reintegracji.

W 2022 r. przepisy ustawy o zatrudnieniu socjalnym zostały znowelizowane³⁾, w szczególności w zakresie poprawy funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz dostosowania do zmieniających się uwarunkowań społecznych i ekonomicznych.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) za 2020 r., w Polsce funkcjonowało 430 PZS, w tym:

- 193 CIS (z czego: 56 prowadzonych przez JST oraz 137 przez pozostałe podmioty uprawnione),

---

¹⁾ Przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. poz. 260).

²⁾ Przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” (M.P. poz. 811).

³⁾ Ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 218).

- 237 KIS (z czego: 158 prowadzonych przez JST oraz 79 przez pozostałe podmioty uprawnione).

Podmioty zatrudnienia socjalnego budują coraz silniejsze relacje z innymi podmiotami ekonomii społecznej, stanowiąc istotny element tzw. ścieżki reintegracji wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na znaczeniu zyskuje również współpraca z OWES (według stanu na marzec 2022 r. w Polsce działały 54 takie ośrodki). Współpraca ta, w połączeniu z systemowymi powiązaniem z instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy powoduje, że dzięki wykorzystaniu narzędzi pomocy społecznej, ekonomii społecznej i rynku pracy, zatrudnienie socjalne funkcjonować może jako interdyscyplinarny instrument wsparcia.

Zapotrzebowanie na reintegrację w formule zatrudnienia socjalnego potwierdzają także dane statystyczne. Mimo zasadniczego pozytywnego trendu dotyczącego spadku bezrobocia, w ostatnich latach systematycznie rosła liczba podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz liczba osób korzystających ze wsparcia w tej formule. W tym okresie wyraźnie zmienił się również profil uczestników – coraz mniej uczestników CIS stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, a systematycznie rósł udział osób z niepełnosprawnościami oraz uzależnionych od alkoholu lub narkotyków.

Z tych względów konieczne jest dalsze wspieranie sektora zatrudnienia socjalnego w adaptowaniu się do otaczającej rzeczywistości społecznej i gospodarczej, a także rozwijania współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z innymi podmiotami i instytucjami działającymi w zakresie włączenia społecznego.

Jednym ze sposobów stymulowania zmian i wdrażania innowacji jest niniejszy Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023–2025, zwany dalej „Programem”. Finansowe wsparcie przewidzianych w nim zadań ma charakter uzupełniający do podstawowych źródeł finansowania działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego. Jednocześnie Program daje szansę na testowanie, wdrażanie i upowszechnianie nowych rozwiązań i rozwój sektora zatrudnienia socjalnego.

II. PODSTAWA PRAWNA FINANSOWANIA PROGRAMU

Podstawą prawną przygotowania, finansowania i realizacji niniejszego Programu jest art. 18ca ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

III. GŁÓWNY CEL PROGRAMU

Głównym celem Programu jest **wzmacnianie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie poprzez rozwijanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego.**

W ramach celu głównego wyznaczono następujące cele szczegółowe, które realizowane będą w ramach trzech Priorytetów.

Lp.	Cel szczegółowy	Priorytet
1.	Dostosowanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych.	Usługi reintegracyjne.
2.	Zwiększanie szans na zatrudnienie osób korzystających ze wsparcia PZS.	Ścieżki reintegracji.
3.	Profesjonalizacja PZS przez umożliwianie współpracy i wymiany doświadczeń tych podmiotów oraz wspieranie rozwoju zawodowego ich pracowników.	Wzmocnienie instytucjonalne PZS.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program realizowany będzie w formule konkursowej zgodnie z art. 18ca ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Podmioty realizujące zadania w ramach Programu wyłonione zostaną na podstawie otwartego konkursu ofert, z odpowiednim zastosowaniem przepisów, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571). W ramach konkursu wyodrębnione zostaną Priorytety obejmujące wskazane poniżej rodzaje zadań. Projekt opisany w ofercie składanej w ramach konkursu musi spełniać wymogi określone dla Priorytetu, w ramach którego jest składany.

Priorytet 1. Usługi reintegracyjne.

W ramach Priorytetu podmioty uprawnione (o których mowa w rozdziale VII pkt 3) mogą ubiegać się o wsparcie związane z rozszerzeniem lub podniesieniem jakości ich oferty reintegracyjnej, dotyczącej zarówno sfery społecznej, jak i zawodowej. Wsparcie to dotyczy następujących zadań:

1. **Rozszerzanie oferty reintegracyjnej** podmiotów zatrudnienia socjalnego.
2. **Tworzenie podmiotów zatrudnienia socjalnego** w powiatach, w których podmioty takie nie funkcjonują.
3. **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży.**

Realizacja projektu w ramach tego Priorytetu może odnosić się do jednego albo kilku zadań.

Zadanie 1.

Zadanie dotyczące **rozszerzania oferty reintegracyjnej** polega na uzupełnieniu oferty CIS lub KIS o nowy rodzaj działań reintegracyjnych, dotyczących aktywności społecznej lub zawodowej. Uzupełnienie oferty reintegracyjnej powinno umożliwić świadczenie bardziej kompleksowego wsparcia na rzecz uczestników PZS.

W ramach tego zadania możliwe będzie także tworzenie w PZS nowych miejsc dla uczestników. Poza możliwością sfinansowania ze środków projektowych kosztów związanych z reintegracją nowych uczestników możliwe będzie także m.in. ponoszenie wydatków związanych z docieraniem z ofertą podmiotów zatrudnienia socjalnego do nowych środowisk i grup, których przedstawiciele mogliby zostać uczestnikami CIS.

W ramach zadania możliwe będzie także dofinansowanie funkcjonowania KIS, które zdecydują się rozszerzyć i podnieść jakość swojej oferty w zakresie reintegracji społecznej. KIS o poszerzonym profilu usług powinny prowadzić zindywidualizowany i przygotowany wspólnie z uczestnikiem proces reintegracji, korzystać z potencjału lokalnych partnerów i instytucji, oferować różnorodne formy pracy z uczestnikami (np. warsztaty, szkolenia, sesje indywidualne oraz grupy terapeutyczne), a także poszerzony zakres przedmiotowy wsparcia obejmujący np. kwestie kulturalne, zdrowotne. Wsparcie oferowane przez KIS powinno oddziaływać na trzy wymiary wykluczenia społecznego, tj. na zasoby (np. poziom indywidualnych umiejętności, kompetencji), prawa (gotowość i zdolność do realizowania przez uczestnika swoich uprawnień, np. przed instytucjami publicznymi), a także uczestnictwo (zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym).

KIS wdrażające poszerzony profil usług powinny także realizować w stosunku do uczestników inne działania związane z reintegracją zawodową, poza objętymi finansowaniem w ramach Programu.

Zadanie 2.

W ramach tego zadania podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, **będą mogły uzyskać wsparcie finansowe związane z utworzeniem PZS w powiecie, w którym w dniu ogłoszenia konkursu nie działa podmiot tego samego typu.** Oznacza to możliwość uzyskania wsparcia na utworzenie CIS, także w przypadku, w którym w powiecie działa jedynie KIS, a także możliwość dofinansowania utworzenia KIS w powiecie, w którym funkcjonuje jedynie CIS. W ramach tego zadania sfinansowane może być np. zatrudnienie i przeszkolenie odpowiedniej kadry, zakup materiałów dydaktycznych niezbędnych do prowadzenia reintegracji, zakup wyposażenia. Warunkiem rozliczenia dotacji będzie uzyskanie wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 5 ust. 5 lub w art. 18a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, do momentu złożenia sprawozdania z zadania realizowanego w ramach Programu. Oferta na realizację takiego zadania powinna obejmować m.in. informacje o zapotrzebowaniu na usługi reintegracyjne, a także sposób finansowania działań PZS po zakończeniu realizacji projektu.

Zadanie 3.

Instytucje **tworzące podmioty zatrudnienia socjalnego** mogą także podjąć działania **na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży.** Działania te powinny koncentrować się na profilaktyce, rozwijaniu kompetencji społecznych i obywatelskich, a także promowaniu przedsiębiorczości społecznej. Adresatami projektów będą osoby w wieku 15–29 lat, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie lub z różnych przyczyn zagrożonych marginalizacją społeczną. Realizowane działania powinny także sprzyjać włączaniu młodzieży w proces współdecydowania o sprawach istotnych dla społeczności lokalnej, np. przez zaangażowanie samorządów szkolnych, rad młodzieżowych, spółdzielni uczniowskich. W realizację tego zadania powinny być również włączone lokalne instytucje (w szczególności: szkoły, świetlice, kluby młodzieżowe, biblioteki, instytucje kultury), a także podmioty ekonomii społecznej działające na rzecz młodzieży. Istotnym komponentem tego zadania powinno być również upowszechnianie wśród młodzieży ekonomii społecznej. Wsparcie w tym zakresie powinno obejmować zdobywanie wiedzy o wartościach sektora ekonomii społecznej, różnych formach działalności oraz możliwości rozwoju zawodowego w tym sektorze.

Priorytet 2. Ścieżki reintegracji.

W Priorytecie wspierane będą w szczególności zadania polegające na zwiększaniu szans na usamodzielnienie ekonomiczne absolwentów podmiotów zatrudnienia socjalnego. W szczególności wzmocniona będzie współpraca PZS z podmiotami ekonomii społecznej, pracodawcami, ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej, a także konsorcjami spółdzielni socjalnych, o których mowa w art. 15b ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 802). W ramach Priorytetu będą realizowane następujące zadania:

1. Wspieranie podmiotów zatrudnienia socjalnego w **dostosowywaniu oferty reintegracyjnej do potrzeb pracodawców.**
2. **Tworzenie ścieżek reintegracji** ułatwiających płynne przejście uczestników KIS i CIS do zatrudnienia w **podmiotach ekonomii społecznej** (w szczególności w spółdzielniach socjalnych i przedsiębiorstwach społecznych) oraz **umożliwienie im kontynuowania reintegracji po podjęciu zatrudnienia.**
3. Udzielanie wsparcia w **zakresie reintegracji osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, korzystającym ze wsparcia ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.**
4. Włączanie podmiotów prowadzących PZS do konsorcjów spółdzielni socjalnych.
5. Wspieranie **PZS prowadzonych przez spółdzielnie socjalne i przedsiębiorstwa społeczne.**

Realizacja projektu w ramach tego Priorytetu może odnosić się do jednego albo kilku zadań.

Zadanie 1.

Zadanie polegające na **dostosowywaniu oferty reintegracyjnej do potrzeb pracodawców** będzie obejmować działania dotyczące analizy potrzeb lokalnych pracodawców pod kątem ich zapotrzebowania na konkretnych pracowników. Kolejnym etapem tego zadania będzie uzupełnienie oferty reintegracyjnej PZS, w taki sposób, aby jego absolwenci mieli szanse na podjęcie zatrudnienia u konkretnego pracodawcy. Uzupełnienie oferty polegać może na zakupie odpowiedniego wyposażenia, podnoszeniu kompetencji kadry KIS lub CIS, zatrudnieniu dodatkowych instruktorów lub innych osób prowadzących reintegrację, a także na umożliwieniu uczestnikom udziału w szkoleniach poza CIS lub KIS. Ponadto w ramach tego zadania możliwe będzie prowadzenie działań służących włączeniu różnych lokalnych

partnerów, takich jak pracodawcy, w działania realizowane w CIS lub KIS, w szczególności przez zapewnienie informacji o: profilu działalności gospodarczej, ofertach pracy, zapotrzebowaniu na pracowników oraz ich kwalifikacjach. W ramach tego zadania możliwe będzie m.in. organizowanie spotkań z pracodawcami czy też promowanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego jako podmiotów mogących dostarczać wykwalifikowanych pracowników. Efektem tego działania powinno być podjęcie zatrudnienia przez osoby, które zakończyły uczestnictwo w PZS oraz zawarcie porozumień z pracodawcami, w celu umożliwienia przyszłego zatrudnienia uczestników PZS.

Szczególnym wariantem tego działania może być także rozwijanie oferty reintegracyjnej w zakresie przygotowania uczestników do realizowania usług społecznych. Dzięki temu absolwenci takich podmiotów będą mogli łatwiej podejmować pracę w PES świadczących usługi społeczne na rzecz społeczności lokalnej.

Zadanie 2.

Tworzenie przez podmiot zatrudnienia socjalnego ścieżek reintegracji będzie polegać na nawiązaniu współpracy z konkretnym podmiotem ekonomii społecznej (podmiotami ekonomii społecznej), a w szczególności z przedsiębiorstwem społecznym lub spółdzielnią socjalną. Współpraca PZS z innymi PES powinna zwiększać szanse na trwałe zatrudnienie osób, które po zakończeniu reintegracji mogłyby napotkać trudności z podjęciem aktywności zawodowej na otwartym rynku, i w związku z tym mogą wymagać dalszego wsparcia w zakresie reintegracji, a także odpowiednich warunków pracy. Podmiot zatrudnienia socjalnego będzie w tym celu mógł sfinansować dostosowanie oferty reintegracyjnej do potrzeb PES, oraz przygotować uczestnika (uczestników) do podjęcia zatrudnienia. W ramach tej współpracy możliwe będzie także organizowanie zajęć w PES dla uczestników CIS lub KIS. Po zakończeniu procesu reintegracji w PZS, absolwent powinien zostać zatrudniony we współpracującym PES. Podmiot prowadzący CIS lub KIS może kontynuować wsparcie procesu reintegracyjnego absolwenta lub uczestnika, który podjął takie zatrudnienie. W przypadku złożenia oferty wspólnej (przez PZS oraz PES) PES może także ponosić koszty związane z reintegracją zatrudnionego absolwenta CIS lub KIS. Szczególnie istotne będą inicjatywy pozwalające na przygotowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej realizujących usługi społeczne.

Zadanie 3.

W ramach tego zadania **wsparcie w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej** od podmiotów prowadzących PZS lub bezpośrednio od KIS lub CIS będą mogły uzyskać **przedsiębiorstwa społeczne lub osoby zagrożone wykluczeniem społecznym**, które w wyniku działań OWES, planują podjęcie zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym lub utworzenie takiego podmiotu. Podmiot prowadzący PZS powinien nawiązać współpracę z OWES, ustalić w jakim zakresie może udzielić wsparcia oraz jakie jest zapotrzebowanie na ten rodzaj pomocy. Na tej podstawie w ramach Programu mogą zostać sfinansowane usługi reintegracyjne realizowane przez PZS na rzecz: osób przygotowujących się do zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym, a także na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym pracowników przedsiębiorstw społecznych.

Zadanie 4.

Zadanie polega na wspieraniu podmiotów, o których mowa w art. 15b ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, prowadzących **PZS w przystępowaniu do konsorcjów** spółdzielni socjalnych. W ramach tego zadania będą podejmowane działania polegające przede wszystkim na nawiązaniu współpracy ze spółdzielniami socjalnymi oraz wsparciu procesu przystąpienia do konsorcjum. W ramach projektu będzie możliwe dostosowanie oferty reintegracyjnej do profilu działalności spółdzielni tworzących konsorcjum. Przystąpienie podmiotu prowadzącego CIS lub KIS do konsorcjum powinno wiązać się także z deklaracją gotowości ze strony spółdzielni socjalnych w zakresie wsparcia procesu reintegracji, realizowanego w podmiotach zatrudnienia socjalnego oraz zatrudniania ich absolwentów. Ponadto podmiot prowadzący CIS lub KIS może świadczyć na rzecz zatrudnionych w spółdzielniach osób zagrożonych wykluczeniem społecznym usługi z zakresu reintegracji społecznej lub zawodowej. Drugi ważny obszar współpracy dotyczy CIS, które w ramach tego zadania mogą rozwijać działalność wytwórczą, handlową lub usługową, o której mowa w art. 9 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Współpraca ta powinna ułatwiać CIS stabilne pozyskiwanie środków na realizację zadań reintegracyjnych.

Zadanie 5.

Podmioty zatrudnienia socjalnego prowadzone przez spółdzielnie socjalne i przedsiębiorstwa społeczne będą mogły uzyskać wsparcie pozwalające na dopasowanie i harmonizację działań reintegracyjnych do profilu działalności ekonomicznej (działalności gospodarczej, odpłatnej

działalności pożytku publicznego, lub innej działalności odpłatnej) prowadzonej przez spółdzielnię socjalną lub przedsiębiorstwo społeczne. Działania takie polegać mogą np. na przeszkoleniu kadry lub zorganizowaniu dodatkowych działań z zakresu reintegracji zawodowej. Dzięki temu osoby zagrożone wykluczeniem społecznym będą mogły łatwiej przechodzić od uczestnictwa w PZS do zatrudnienia we wskazanych powyżej podmiotach ekonomii społecznej.

Priorytet 3. Wzmocnienie instytucjonalne podmiotów zatrudnienia socjalnego.

W Priorytecie będą realizowane działania, które powinny przyczynić się do wzmocnienia potencjału instytucjonalnego podmiotów zatrudnienia socjalnego. W procesie reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezpośredni kontakt z profesjonalistą zatrudnionym w CIS lub KIS ma kluczowe znaczenie. Z tego względu w ramach Priorytetu będą realizowane zadania polegające na wspieraniu pracowników podmiotów zatrudnienia socjalnego, odpowiedzialnych za społeczną i zawodową reintegrację uczestników. Ponadto w celu stałego doskonalenia praktyki działania PZS, w Priorytecie tym możliwe będzie również uzyskanie dofinansowania na przedsięwzięcia umożliwiające wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. W ramach priorytetu 3 będą realizowane następujące zadania:

1. Wspieranie rozwoju zawodowego kadry PZS.
2. Organizacja przedsięwzięcia umożliwiającego wymianę doświadczeń PZS.

Realizacja projektu w ramach tego Priorytetu może odnosić się do jednego lub obu zadań.

Zadanie 1.

W ramach tego zadania będzie możliwe finansowanie podnoszenia kwalifikacji i kształcenia ustawicznego kadry PZS realizowane w formie np.: szkoleń, warsztatów, studiów podyplomowych. Przedmiot tych szkoleń musi być związany z zadaniami pracownika PZS realizowanymi w ramach procesu reintegracji. Ponadto w ramach tego zadania będzie również możliwe pokrycie kosztów superwizji zarówno pracowników socjalnych, jak i innych członków kadry podmiotu PZS.

Zadanie 2.

W ramach tego zadania będą wspierane działania umożliwiające PZS wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Poza PZS w przedsięwzięcia te powinny zostać zaangażowane również instytucje i podmioty, zaangażowane w działania na rzecz włączenia społecznego (np. władze

samorządowe, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, urzędy pracy, OWES). Dzięki temu dyskusja dotycząca zatrudnienia socjalnego powinna być wpisana w kontekst lokalnej polityki społecznej jednocześnie umożliwiając formułowanie uniwersalnych wniosków dotyczących tego sektora. Taka wymiana doświadczeń powinna umożliwiać formułowanie rekomendacji dotyczących doskonalenia prawnych, programowych i organizacyjnych ram funkcjonowania PZS. Wydarzenia organizowane w ramach tego Priorytetu będą zapewniać przestrzeń do dyskusji o kwestiach systemowych związanych z funkcjonowaniem sektora zatrudnienia socjalnego, a także wymiany dobrych praktyk między uczestnikami spotkań.

V. ZAKŁADANE REZULTATY

Realizacja zadań określonych we wskazanych powyżej Priorytetach przyczyni się do:

- poszerzenia oferty reintegracyjnej PZS,
- zwiększenia grupy odbiorców usług reintegracyjnych,
- wzmocnienia efektów reintegracji zawodowej uczestników PZS objętych wsparciem,
- wdrożenia ścieżek reintegracji ułatwiających absolwentom CIS i KIS usamodzielnienie ekonomiczne,
- rozwinięcia współpracy między PZS i OWES w zakresie reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wzmocnienia PZS prowadzonych przez spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne lub należących do konsorcjów spółdzielni socjalnych,
- wzrostu kompetencji zawodowych kadry PZS,
- umożliwienia PZS wymiany dobrych praktyk.

VI. WSKAŹNIKI

Na potrzeby niniejszego Programu wyznaczono dla każdego z Priorytetów wskaźniki oraz poziom ich wartości docelowej określonej w perspektywie realizacji całego Programu na lata 2023–2025. Źródłem pozyskania danych o stopniu realizacji wskaźników będą sprawozdania z realizacji zleconych w ramach Programu zadań publicznych. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że informacje zamieszczone w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego, przesyłanym przez podmioty realizujące projekty, będą przedstawiały wartość przyjętych wskaźników jedynie na dzień złożenia ww. sprawozdania.

Wskaźnik	Wartość docelowa	Źródło pozyskania danych o stopniu realizacji wskaźnika
Priorytet 1		
Liczba osób, które skorzystały z usług PZS	300	Informacja w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego.
Liczba CIS, KIS, które rozszerzyły ofertę o nowy rodzaj działań reintegracyjnych.	35	Liczba zrealizowanych zadań publicznych w Priorytecie 1 – Zadanie 1.
Priorytet 2		
Liczba lokalnych partnerów, w szczególności pracodawców, włączonych w działania realizowane w CIS lub KIS.	100	Liczba zawartych porozumień o współpracy z partnerami lokalnymi (sprawozdanie końcowe).
Liczba osób, które zakończyły uczestnictwo w PZS i podjęły zatrudnienie.	100	Liczba zawartych umów o zatrudnienie zawartych w trakcie realizacji zadania publicznego (sprawozdanie końcowe).
Priorytet 3		
Liczba pracowników PZS, którzy wzięli udział w różnych formach kształcenia, mającego na celu podniesienie kwalifikacji związanych z zadaniami pracownika PZS realizowanymi w ramach procesu reintegracji.	50	Informacja w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego.
Liczba przedsięwzięć mających na celu wymianę dobrych praktyk dotyczących funkcjonowania PZS.	5	Opis zrealizowanych przedsięwzięć w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na dwóch szczeblach, centralnym i lokalnym.

1. Szczebel centralny.

a) Departament Ekonomii Społecznej w Ministerstwie odpowiada za:

- interpretację postanowień Programu oraz ogłoszenia o otwartym konkursie ofert ogłaszanych w ramach Programu,
- przeprowadzanie otwartego konkursu ofert ogłaszanego przez Ministra oraz ewentualne przeprowadzenie dodatkowego otwartego konkursu ofert w wybranych Priorytetach,
- ocenę ofert pod względem formalnym i merytorycznym (zgodnie z zasadami ogłoszeń o otwartych konkursach ofert),

- bieżący monitoring Programu,
  - przygotowywanie informacji (sprawozdania) z realizacji Programu oraz podanie jej do publicznej wiadomości.
- b) Biuro Kontroli i Audytu w Ministerstwie odpowiada za kontrolę wybranych podmiotów realizujących zadania w ramach Programu w zakresie oceny prawidłowości wykonania umów zawartych z Ministrem.

2. **Szczebel lokalny – podmioty uprawnione.**

Podmioty realizujące zadania na poziomie lokalnym są jednocześnie podmiotami, które mogą ubiegać się o uzyskanie dotacji w ramach Programu. Do ich zadań należy w szczególności:

- a) realizacja zadania publicznego na warunkach określonych w umowie i ofercie,
- b) złożenie sprawozdania z realizacji zadania publicznego.

Podmioty uprawnione, realizujące zadania na poziomie lokalnym to:

- a) podmioty prowadzące PZS, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- b) organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jeżeli składają ofertę wspólną z podmiotami o których mowa w lit. a, o ile możliwość taką przewidziano w ogłoszeniu o konkursie,
- c) podmioty uprawnione do tworzenia PZS, które będą realizować Zadanie 2 w Priorytecie 1.

VIII. **TRYB REALIZACJI PROGRAMU**

1. Zasady otwartego konkursu ofert, w tym zasady składania ofert, kryteria oceny oraz zasady przyznawania i rozliczania dotacji będą zawarte w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert. Załącznikiem do ogłoszenia o otwartym konkursie ofert może być regulamin konkursu lub regulamin dla poszczególnych Priorytetów, będące integralną częścią ogłoszenia.
2. Ogłoszenie o otwartym konkursie ofert będzie zamieszczane:
  - a) na stronie internetowej Ministerstwa www.gov.pl/rodzina oraz stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl,
  - b) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa,
  - c) w siedzibie Ministerstwa.
3. Minister określi w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert w szczególności:

- a) priorytety, które realizowane będą w ramach danego konkursu,
  - b) wymagania formalne oraz kryteria merytoryczne oceny ofert,
  - c) możliwość realizacji w wybranych Priorytetach projektów dwuletnich,
  - d) konkretne zadania opisane w rozdziale IV, które mogą być realizowane w danym Priorytecie w ramach konkursu na dany rok,
  - e) alokację środków finansowych na Priorytety,
  - f) minimalną i maksymalną wysokość dotacji,
  - g) formę i wysokość wkładu własnego wymaganego od oferentów,
  - h) oczekiwany poziom rezultatów,
  - i) formę składania ofert.
4. Elementy ogłoszenia o otwartym konkursie ofert, o których mowa w pkt 3 lit. b i c oraz f–h, mogą zostać ustalone dla całego konkursu lub odrębnie dla każdego z Priorytetów.
  5. Minister może także określić w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert kryteria strategiczne oraz punktację za spełnienie tych kryteriów. Punkty za kryteria strategiczne przyznawane są wyłącznie ofertom ocenionym pozytywnie pod względem formalnym.
  6. Oferty należy składać na formularzu określonym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057).
  7. Minister może określić w regulaminie, o którym mowa w pkt 1, ograniczenia w zakresie liczby ofert składanych w ramach otwartego konkursu ofert przez jeden podmiot uprawniony.
  8. W celu zaopiniowania złożonych ofert Minister powołuje Komisję Konkursową.
  9. Minister, na podstawie opinii przedstawionej przez Komisję Konkursową, podejmuje decyzję o przyznaniu dofinansowania oraz jego wysokości.
  10. Wyniki otwartego konkursu ofert będą zamieszczane w miejscach określonych w pkt 2.
  11. Od decyzji Ministra w sprawie rozstrzygnięcia konkursu nie przysługuje odwołanie.
  12. Minister może odwołać otwarty konkurs ofert ogłoszony w ramach Programu.
  13. W przypadku pozyskania dodatkowych środków na realizację Programu lub niezagospodarowania wszystkich środków przeznaczonych na realizację Programu Minister może:
    - a) ogłosić kolejny otwarty konkurs ofert na dotychczasowych lub zmienionych warunkach,

- b) przeprowadzić nabór uzupełniający (w trybie otwartego konkursu ofert) w jednym lub w kilku Priorytetach,
  - c) przesunąć środki do wybranego Priorytetu albo Priorytetów i ogłosić nabór uzupełniający (w trybie otwartego konkursu ofert),
  - d) przesunąć środki do wybranego Priorytetu albo Priorytetów i zdecydować o dofinansowaniu złożonych ofert w ramach tego Priorytetu albo Priorytetów zgodnie z pkt 14,
  - e) zdecydować o dofinansowaniu dodatkowych ofert zgodnie z pkt 14.
14. Minister, podejmując decyzje, o których mowa w pkt 13 lit. d i e, wybiera do dofinansowania ofertę (oferty), która:
- a) została oceniona pozytywnie pod względem formalnym,
  - b) może zostać zrealizowana w warunkach ograniczonego finansowania,
  - c) może zostać zrealizowana w czasie krótszym niż przewidziano w ofercie.
15. W przypadku, o którym mowa w pkt 13 lit. d i e, informacja o przesunięciu środków i dofinansowaniu projektów w ramach innego Priorytetu będzie uwzględniona w ogłoszeniu o wynikach konkursu.

IX. FINANSOWANIE

1. Realizacja Programu będzie finansowana ze środków budżetowych w części 44 – zabezpieczenie społeczne. Minister na wsparcie finansowe projektów realizowanych w ramach Programu dysponuje kwotą w wysokości co najmniej 3 mln zł w każdym roku realizacji Programu. Kwota na realizację Programu, o której mowa powyżej, może zostać podwyższona.
2. Wydatki finansowane ze środków przewidzianych na realizację Programu nie mogą być pokryte z innych środków publicznych. Nie wyłącza to możliwości pozyskania przez oferentów środków z innych źródeł publicznych i przeznaczenia ich na pokrycie wydatków określonych w ofertach, w części w której nie są one finansowane ze środków Programu.
3. Minister zastrzega sobie prawo do żądania złożenia przez oferentów oświadczenia potwierdzającego, że realizacja projektu będzie finansowana z zachowaniem zasad, o których mowa w pkt 2.
4. Zakres dofinansowania nie obejmuje:
  - a) inwestycji związanych z budową nowych obiektów,

- b) kosztów utrzymania biura oferenta starającego się o przyznanie dotacji (w tym także wydatków na wynagrodzenia pracowników), o ile nie służą one bezpośrednio realizacji zadań w ramach projektu,
- c) kosztów związanych ze świadczeniami pieniężnymi wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.), ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.),
- d) spłaty zaległych zobowiązań finansowych oferenta,
- e) kosztów obsługi rachunku bankowego (nie dotyczy kosztów przelewów),
- f) podatku od towarów i usług (VAT), jeżeli może zostać odliczony w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2023 r. poz. 1570, z późn. zm.);
- g) zakupu nieruchomości,
- h) zakupu środków trwałych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.) oraz art. 16a ust. 1 w zw. z art. 16d ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2805, z późn. zm.),
- i) amortyzacji,
- j) leasingu,
- k) rezerw na pokrycie przyszłych strat lub zobowiązań,
- l) odsetek z tytułu niezapłaconych w terminie zobowiązań,
- m) kosztów kar i grzywien,
- n) kosztów procesów sądowych (z wyjątkiem spraw prowadzonych w interesie publicznym),
- o) nagród, premii i innych form bonifikaty rzeczowej lub finansowej dla osób zajmujących się realizacją projektu,
- p) zakupu napojów alkoholowych (jest to niezgodne z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- q) podatków i opłat, z wyłączeniem podatku dochodowego od osób fizycznych, składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, składek na Fundusz Pracy, składek na Fundusz

Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Pracownicze Plany Kapitałowe,

- r) kosztów wyjazdów służbowych osób zaangażowanych w realizację projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, chyba że umowa ta określa zasady i sposób podróży służbowych.

X. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ, KONTROLA

1. Podmioty, które uzyskają wsparcie finansowe w ramach Programu, są obowiązane do stosowania zasad informowania o przedsięwzięciach współfinansowanych z budżetu państwa zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953, z późn. zm.).
2. Departament Ekonomii Społecznej w Ministerstwie jest odpowiedzialny za prowadzenie monitoringu realizacji wybranych projektów konkursowych w celu sprawdzenia rezultatów realizowanych lub przeprowadzonych działań.
3. Zgodnie z zasadami otwartego konkursu ofert podmioty, którym zostanie przyznana dotacja, są zobowiązane do przedłożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego.
4. Na stronie internetowej Ministerstwa oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, do dnia 30 września każdego roku za rok poprzedni, będą ukazywać się sprawozdania z realizacji Programu.
5. Minister sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez podmiot, z którym zawarto umowę na realizację zadania w ramach Programu, w tym wydatkowania przekazanej dotacji oraz środków własnych.